

Policie se mnou špatně zacházela. Jak se mohu bránit?

Jednal s Vámi příslušník Policie České republiky nevhodně nebo nepřipustně? Zranil Vás? Vysvětlíme, co dělat a kdy podat trestní oznámení. Popíšeme, jak na to a co bude dál. Pár tipů dostanou i advokáti. Na konci letáku přiblížíme obranu proti jednání obecního strážníka. Také se dozvíte, s čím Vám tady pomůže ombudsman.

1. Jak se mohu bránit špatnému jednání policisty?

Stížnost můžete podat, pokud:	Trestní oznámení můžete podat, pokud:
Vás policista odbyl, urazil Vás, zesměšnil, ponížil, křičel na Vás, porušil pravidla pro určitý postup (<i>např. osobní prohlídku neprovedl v soukromí</i>) a podobně.	použil donucovací prostředky, ač neměl (<i>použil obušek, ačkoli jste nekladli žádný odpor</i>), nebo to zjevně přehnal, při výslechu Vás hrubě zastrašoval, odepřel Vám spánek nebo použití WC, nenechal Vás vzít si důležité léky a podobně. Tedy pokud Vám to způsobilo značnou bolest, zranění, velké psychické strádání nebo závažný zásah do důstojnosti.
Následuje šetření uvnitř policie. Při zjištění pochybení nadřízený přijmou nápravná opatření a při zjištění viny mohou uložit kázeňský trest.	Následuje nezávislé šetření. Při zjištění viny soud zpravidla uloží trest. Někdy lze získat i odškodnění.

 Pokud máte **věrohodné tvrzení o vážném špatném zacházení**, neztrácejte čas a podejte **rovnou trestní oznámení** (nemusíte předtím podat stížnost).

Braňte se **co nejdříve**. Pokud se ohradíte později, možná už se nepodaří zjistit, co se stalo (*například už budou smazané záznamy z kamer*). Vysvětlete, proč jste se nebránili hned.

Spolupracujte. Buďte trpěliví a podejte (znovu) vysvětlení, pokud Vás k tomu vyzvou.

2. Stížnost: Jak ji mám podat? Co když neuspějí?

Stížnost na jednání příslušníka Policie České republiky (formálně „upozornění“ podle [§ 97](#) zákona o policii) můžete:

- **poslat** řediteli [krajského ředitelství](#) (v Praze řediteli [obvodního ředitelství](#)) nebo řediteli [útvaru policie s celostátní působností](#) (*například Ředitelství služby cizinecké policie, Útvar rychlého nasazení, Národní centrála proti organizovanému zločinu*),
- **podat ústně** na kterékoliv policejní služebně.

Napište: „Žádám o vyrozumění, jak jste stížnost vyřídili a jaká opatření k nápravě jste přijali.“

Vyrozumění dostanete do **30 dnů**. Předtím Vás možná vyslechnou.

Pokud si myslíte, že Vaši stížnost vyřídili špatně, **můžete požádat o přezkoumání vyřízení stížnosti**. Žádost pošlete tomu, kdo stížnost vyřídil. Pokud nezmění názor, předá žádost policejnímu prezidentovi (v Praze řediteli krajského ředitelství). Také můžete **napsat ombudsmanovi**.

3. Trestní oznámení: Komu ho mám podat?

Trestní oznámení podejte:

- **Generální inspekci bezpečnostních sborů:**
 - poštou: PO BOX 33, 162 00 Praha 616,
 - datovou schránkou: v7m7926,
 - e-mailem s elektronickým podpisem: podatelna@gibs.cz,
 - i ústně (do protokolu) na oddělení GIBS v jednotlivých krajích (kontakty na gibs.cz),
- nebo kterémukoliv **státnímu zastupitelství** (kontakty na verejnazaloba.cz).

4. Co mám napsat do trestního oznámení?

Napište své jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, případně adresu pro doručování, pokud je jiná, a datum. A podepište se.

Událost dobře popište: kdo, kde, kdy, jak dlouho, jak a co dělal a kdo byl u toho. Uveďte podrobnosti, na které si vzpomenete. Pokud víte, napište číslo na uniformě policisty nebo poznávací značku policejního auta. Nebo policistu alespoň popište. Pokud si to pamatujete, napište, co policista říkal a dělal a proč si myslíte, že tak jednal.

Podrobně popište následky události: svá zranění (a jejich léčení) i jiné potíže.

Pokud jste byli „zranitelní“ (například kvůli těhotenství, postižení, z jiného důvodu), **napište to.**

Pokud si něco nepamatujete, přiznejte to. Nic si nevymýšlejte, abyste sami nespáchali trestný čin křivého obvinění.

Navrhněte důkazy:

- Upozorněte na kamery, pokud tam byly.
- Přiložte fotky nebo videa, pokud je máte.
- Uveďte svědky (události nebo Vašeho stavu po ní) a dodejte na ně kontakt.
- Dodejte **lékařskou zprávu**. Pokud ji nemáte, vysvětlete:
 - proč jste nešli k lékaři (nebo šli až později),
 - že Vás prohlédl lékař při zadržení policií nebo ve věznici (nemusíte si zprávu vyžádat).
- Uveďte důkazy o svém zdravotním stavu před událostí.

Napište, pokud jste po události (byli) v policejní cele, vězení, zařízení pro zajištění cizinců, ... GIBS si od nich vyžádá vše, co by mohlo prokazovat předcházející postup policie (dokumentaci, včetně záznamu o lékařské prohlídce, záznamy z kamer, jména policistů/příslušníků ve službě, ...). Tyto záznamy (informace) si můžete vyžádat i Vy sami (nebo Váš advokát).

Napište: „Žádám o vyrozumění, jak jste trestní oznámení vyřídili.“

5. Mám přiznat, že jsem byl/a pod vlivem léků, alkoholu nebo drog? Budou mi pak věřit (bude mé tvrzení důvěryhodné)?

Do trestního oznámení nemusíte napsat, že jste byli pod vlivem léků, alkoholu nebo drog. Pokud to tak ale bylo, netajte to (nelžete), pokud se Vás na to zeptají.

Jen kvůli tomu nesmějí Vaše tvrzení považovat za nedůvěryhodné.

6. Proč mám jít se zraněním k lékaři?

Pokud máte po zákroku policie zranění nebo jiné zdravotní potíže, získejte důkaz: nejlépe **lékařskou zprávu**. Běžte proto k lékaři **co nejdříve** (týž den), například na chirurgickou ambulanci.

7. Co má být v lékařské zprávě?

Požádejte lékaře (pokud to neudělá sám), aby

- do zprávy **napsal**:
 - podrobný popis zranění (druh, umístění na těle, tvar, rozměry, stav kůže, zhojení) a jiných potíží,
 - co jste řekli o vzniku zranění (co přesně se stalo, okolnosti), o svých potížích a o hojení,
 - svůj názor, zda (nakolik) nález odpovídá Vašemu tvrzení (pokud to lékař může posoudit),
 - zda byl u vyšetření policista nebo příslušník vězeňské služby (na dohled nebo i na doslech),
- a zranění **vyfotil** (barevně, celou postavu a pak detail s pravítkem) a fotku vložil do zdravotnické dokumentace (pokud je to možné: *zda lékař na místě může fotku pořídít, vytisknout, ...*).

8. Co když mě policie zadržela (jsem v policejní cele)?

Pokud Vás policie omezila na svobodě (např. jste v policejní cele), **můžete se nechat vyšetřit nebo ošetřit lékařem**, kterého si zvolíte. Máte na to právo – policie to musí umožnit. Tento lékař ale nemusí přijít a jeho péči možná budete muset zaplatit (někdy se nehradí ze zdravotního pojištění).

Policie sama zajistí lékařskou prohlídku a ošetření:

- po použití donucovacího prostředku nebo zbraně, pokud máte zranění,
- před umístěním do cely, pokud jste zjevně pod vlivem návykové látky, máte zranění nebo vážné onemocnění (řeknete to, nebo má policie důvod myslet si, že to tak je).

Můžete také (máte právo):

- požádat policii, aby někoho (koho určíte) vyrozuměla o tom, že Vás zadržela – policie to až na výjimky musí udělat,
- zajistit si právní pomoc a mluvit s právním zástupcem o samotě – policie Vám to umožní,
- podat stížnost nebo trestní oznámení už v době zadržení.

9. Co když jsem ve vězení nebo v podobném zařízení a zranili mě těsně před tím?

Při přijetí do věznice (zařízení pro zajištění cizinců a podobně) Vás musí **prohlédnout (a ošetřit) lékař**.

Máte právo nahlížet do své zdravotnické dokumentace (včetně lékařské zprávy) a pořídít si z ní výpis nebo kopii. Také tím můžete někoho pověřit (*např. advokáta*).

Můžete požádat o nové vyšetření u lékaře, pokud jeho zpráva (záznam) neobsahuje, co má, nebo u dřívější prohlídky byli policisté/příslušníci vězeňské služby (i jen na dohled).

Fotografie zranění mohlo pořídít také oddělení prevence a stížností ve věznici.

10. Mám právo na to, aby policistu (pachatele) potrestali?

Takové právo nemáte. Máte ale právo na tzv. účinné vyšetřování, tedy na řádné prošetření oznámení o špatném zacházení. Někdy se ale nepodaří zjistit, co se stalo, a některá jednání nemusejí být trestným činem ani pochybením policie.

Úřady se ale musejí rozumně snažit – případ prošetřit správně (odborně), nezávisle a rychle.

11. Kdo oznámení prověří a co se stane?

Trestní oznámení vyřizuje **Generální inspekce bezpečnostních sborů – GIBS**. Je nezávislá na policii.

GIBS nejčastěji případ prověří (v tzv. přípravném řízení). Kontroluje ji u toho krajské státní zastupitelství (vykonává dozor). Pak GIBS:

- **zahájí trestní stíhání** konkrétního člověka,
- **případ odloží**, pokud nezjistí podezření z trestného činu, **nebo**
- **případ odevzdá** policii ke kázeňskému projednání.

Pokud ale podle GIBS oznámení nevyvolává žádné podezření, přípravné řízení nevede a **věc uloží „ad acta“**.

12. Na co mám právo během řízení u GIBS?

Můžete se GIBS **zeptat na stav vyřizování případu a nahlédnout do spisu**, pokud tomu nebrání vážné důvody (*ohrožení nebo zmaření výsledku přípravného řízení, ochrana práv třetích osob*).

Šetření musí být rychlé, důkladné a nezávislé. Vás i ostatní by tedy například měli co nejdříve vyslechnout a včas zajistit záznamy z kamer a podobně (než se smažou). Můžete **navrhovat provedení úkonů** (včetně důkazů).

Pokud jste byli zdraví a **bez zranění, když Vás policie zadržela**, a propustili Vás se zraněním nebo nějakou jinou újmou na zdraví, musí GIBS hledat vysvětlení.

Dostanete vyrozumění o výsledku šetření se zdůvodněním, pokud o to požádáte.

Můžete požádat o **odškodnění** za škodu nebo nemajetkovou újmu vzniklou špatným zacházením. Požádejte:

- v trestním řízení (nejpozději u soudu před zahájením dokazování) a
- u Ministerstva vnitra (do šesti měsíců od zásahu policie).

V žádosti musíte napsat, kolik peněz (nejméně) žádáte, a doložit důvod a výši nároku.

Další informace najdete na stránkách policie.cz: Prevence → [Pomoc obětem](#) nebo na gibs.cz.

Potřebujete **právní pomoc**? Podívejte se do našeho letáku [Právní pomoc](#).

13. Co když GIBS postupuje pomalu, jinak nesprávně nebo případ jen uloží?

Pokud si myslíte, že GIBS postupuje pomalu nebo nesprávně, můžete **požádat státního zástupce** krajského státního zastupitelství (kontakty na verejnazaloba.cz), **aby zajistil nápravu**:

- pokud GIBS případ uložila, můžete požádat, aby to státní zástupce zkontroloval [podle [§ 157 odst. 2 písm. a\)](#) trestního řádu],
- pokud GIBS případ prověřuje, můžete státního zástupce požádat o přezkoumání postupu GIBS (podle [§ 157a odst. 1](#) trestního řádu).

Státní zástupce žádost vyřídí neprodleně a o výsledku Vás vyrozumí.

Pokud ani tak nedosáhnete nápravy, můžete podat **podnět k provedení dohledu** nadřízenému vrchnímu státnímu zastupitelství (kontakty na verejnazaloba.cz) podle [§ 12d odst. 1](#) zákona o státním zastupitelství.

14. Co když GIBS případ odloží nebo předá někomu jinému?

GIBS po prověrování případ **odloží** (usnesením), pokud zjistí, že nešlo o trestný čin. Někdy místo toho případ **odevzdá** (opatřením) někomu jinému – většinou policii k projednání kázeňského přestupku.

Přečtěte si, **jak GIBS své usnesení nebo opatření zdůvodnila**. Měla by Vás přesvědčit například tím, že zjistí, kdo byli policisté, jejichž jednání se bráníte (pokud je to možné), vyhodnotí provedené důkazy (nebo vysvětlí, proč některé neprovedla), vysvětlí vznik zranění a vypořádá se s Vašimi tvrzeními.

GIBS tedy musí své závěry postavit na vlastních zjištěních a dostatečně je odůvodnit. Nesmí se spoléhat na zjištění policie.

Pokud například namítáte přehnaně tvrdý zásah policie, nestačí závěr GIBS, že použití donucovacích prostředků považuje za důvodné, nezbytné a přiměřené, ale musí vysvětlit, proč přesně, podle toho, co se stalo. Tedy proč nestačil mírnější nebo kratší zásah. GIBS musí vysvětlit, jak rozsah a druh zranění odpovídá použití donucovacích prostředků.

Proti usnesení GIBS o odložení věci můžete podat stížnost do 3 dnů od jeho doručení (podle [§ 159a odst. 7](#) trestního řádu). Podává se u GIBS. Sama zjedná nápravu. Pokud ne, stížnost předá k rozhodnutí státnímu zástupci krajského státního zastupitelství.

Pokud nesouhlasíte s odevzdáním, můžete požádat státního zástupce, aby postup GIBS přezkoumal (podle [§ 157a odst. 1](#) trestního řádu).

Pokud ani tak nedosáhnete nápravy, můžete podat **podnět k provedení dohledu** nadřízenému vrchnímu státnímu zastupitelství (kontakty na verejnazaloba.cz) podle [§ 12d odst. 1](#) zákona o státním zastupitelství.

15. Co když se můj případ nepodaří objasnit kvůli chybám při šetření?

Pokud GIBS (a další) poruší svou povinnost prošetřit případ správně (odborně), nezávisle a rychle, **máte právo na to, aby stát uznal, že porušil Vaše právo na účinné vyšetřování**. Pokud to pro Vás nebude dostatečné zadostiučinění, můžete žádat náhradu nemajetkové újmy způsobené porušením tohoto práva. Poradte se s advokátem.

16. Mohu svůj případ předložit Ústavnímu soudu?

Někdy ano. Kromě Ústavou zaručeného práva na spravedlivý proces má každý také:

- právo nebýt podroben špatnému zacházení a
- právo na účinné vyšetřování.

Předtím ale **musíte vyčerpat všechny ostatní prostředky k nápravě** včetně podnětu k provedení dohledu podle [§ 12d odst. 1](#) zákona o státním zastupitelství.

A před Ústavním soudem potřebujete advokáta.

17. Co když mi nepomůže ani Ústavní soud?

Stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva můžete podat **do 4 měsíců** od doručení rozhodnutí Ústavního soudu. (Pozor, pokud konec lhůty připadne na víkend nebo státní svátek, neposouvá se.) Stížnost se podává na předepsaném formuláři. Jak stížnost správně podat, se dozvíte například na mezisoudy.cz (Řízení → [Řízení před ESLP](#)).

Předtím ale **musíte vyčerpat všechny prostředky k nápravě** v České republice, tedy:

- při odložení věci: stížnost proti usnesení o odložení věci (otázka 14), podnět nadřízenému státnímu zástupci k provedení dohledu (otázka 14) a ústavní stížnost (otázka 16),
- v ostatních případech: žádost státnímu zástupci (otázky 13 a 14), podnět nadřízenému státnímu zástupci k provedení dohledu (otázky 13 a 14) a ústavní stížnost (otázka 16).

18. Doporučení pro advokáty (zmocněnce)

Nepřehlédněte **známky zavrženíhodné pohnutky** útočníka (*například kvůli rase*).

Tvrzení o špatném zacházení je „hájitelné“, pokud zakládá rozumné podezření, protože:

- je tvrzení dost konkrétní (nemusíte ale znát všechny detaily a nemusíte vše prokázat),
- není nedůvěryhodné ani nepravděpodobné a
- je stálé (příliš se nemění v čase, nesrovnalosti lze vysvětlit).

Pokud je tvrzení hájitelné, má klient **právo na účinné vyšetřování**.

Důvěryhodnost tvrzení klienta o špatném zacházení **nevylučuje, že:**

- byl klient pod vlivem léků, alkoholu nebo drog v daném okamžiku,
- klient zveličoval (*mluvil o větší síle nebo počtu úderů, delším trvání útoku, závažnosti následků*), protože tak se to klientovi skutečně mohlo jevit,
- se klient nebránil hned (udělal to se zpožděním), ani
- klient nemá lékařskou zprávu.

19. Jak se mohu bránit špatnému jednání obecního (městského) strážníka?

Stížnost starostovi obce podejte, pokud:	Trestní oznámení policii nebo státnímu zastupitelství podejte, pokud:
Vás strážník odbyl, urazil Vás, zesměšnil, ponižil, křičel na Vás, porušil pravidla pro určitý postup (např. <i>použil donucovací prostředky bez varování</i>) a podobně.	to strážník přehnal s donucovacími prostředky (<i>neměl je použít nebo byl zásah zbytečně tvrdý</i>), hrubě Vás ponižoval a podobně. Tedy pokud Vám to způsobilo značnou bolest, zranění, velké psychické strádání nebo závažný zásah do důstojnosti.
Pokud nebudete spokojeni s vyřízením, napište pak zastupitelstvu obce .	Platí stejná pravidla jako pro špatný postup policisty, ale místo GIBS případ prošetří Policie České republiky .

20. Jak mi tady pomůže ombudsman?

Pokud policista nebo obecní strážník špatným zacházením spáchal trestný čin, je lepší podat trestní oznámení. Ombudsman totiž nemůže případ prošetřit tak dobře jako GIBS, nebo policie v případě obecního strážníka, a obecně nesmí zasahovat do trestního řízení.

Méně závažné jednání policisty ombudsman prověří, pokud nápravy nedosáhnete stížností ([otázka 2](#)).

Méně závažné jednání obecního strážníka může ombudsman prověřit jen někdy (nesmí totiž zasahovat do samosprávy obce), pokud nápravy nedosáhnete stížností starostovi obce.

Jak napsat ombudsmanovi, najdete v letáku [Ombudsman](#).